Co-funded by the Tempus Programme of the European Union

ARMENQA

ՀԳՀՄ · RUEA · PCPA

ՀՀ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԻ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

Գագիկ Մակարյան
ՀԳՀՄ նախագահ

3 մարտ 2016թ., Երևան

ԱՌԿԱ ՏԵՂԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

- Արտադրողականության ցածր մակարդակը
- Ցածր մրցունակություն
- Կոռուպցիայի բարձր մակարդակ
- Բիզնեսի վարման հմտությունների պակաս
- Աշխատուժի կոմպետենցիա
- Հաղորդակցման և լեզվական խոչընդոտներ
- Բիզնեսի առևտրի միջազգայնացման անհրաժեշտություն
- Տեղական և միջազգային օրենսդրության, կոնվենցիաների ցածր իմացություն կրթ. համակարգում
- ՀՀ տնտեսության մասին տեղական և միջազգային զեկույցների իմացության ցածր մակարդակ կրթական համակարգում

ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ՄԻՋԱՎԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿԱՅՈՒՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ՄԻՋԱՎԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿԱՅՈՒՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

- 300 ձեռնարկությունների շրջանում իրականացված հետազոտություն (2015-2016թթ.)
  - Հարցվածների 63%-ը ունի 5+ տարի գործունեություն;
  - 5 տարուց պակաս՝ 17%;
  - 1-2 տարի՝ 12.7%;
  - <1 տարի՝ 7.3%:

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
MACROECONOMIC INDICATORS

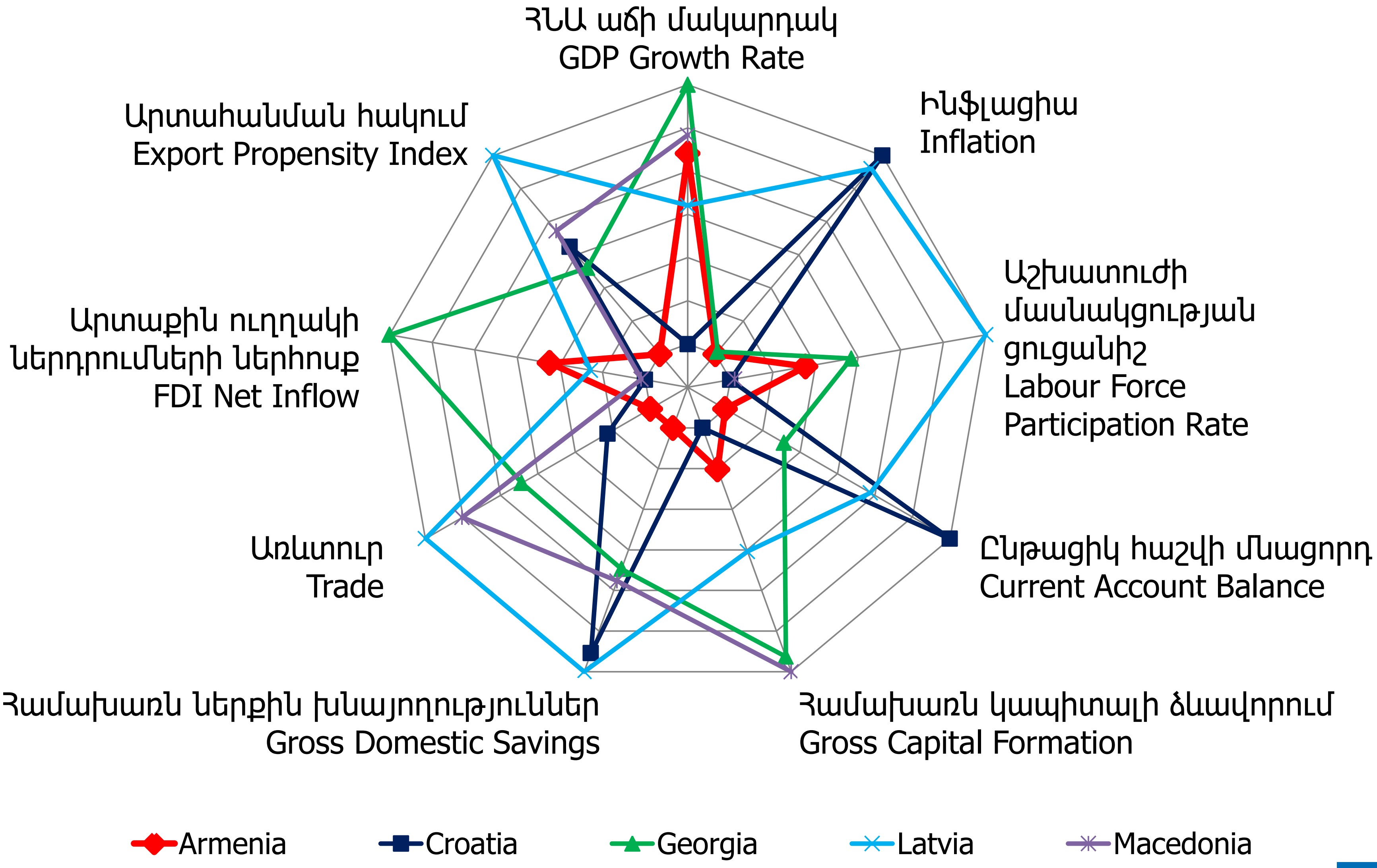

Source: World Bank national accounts data; IMF, World Economic Outlook Database, April 2014

ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԿԱՅՈՒՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄ
TRADE AND SUSTAINABLE ECONOMIC INTEGRATION

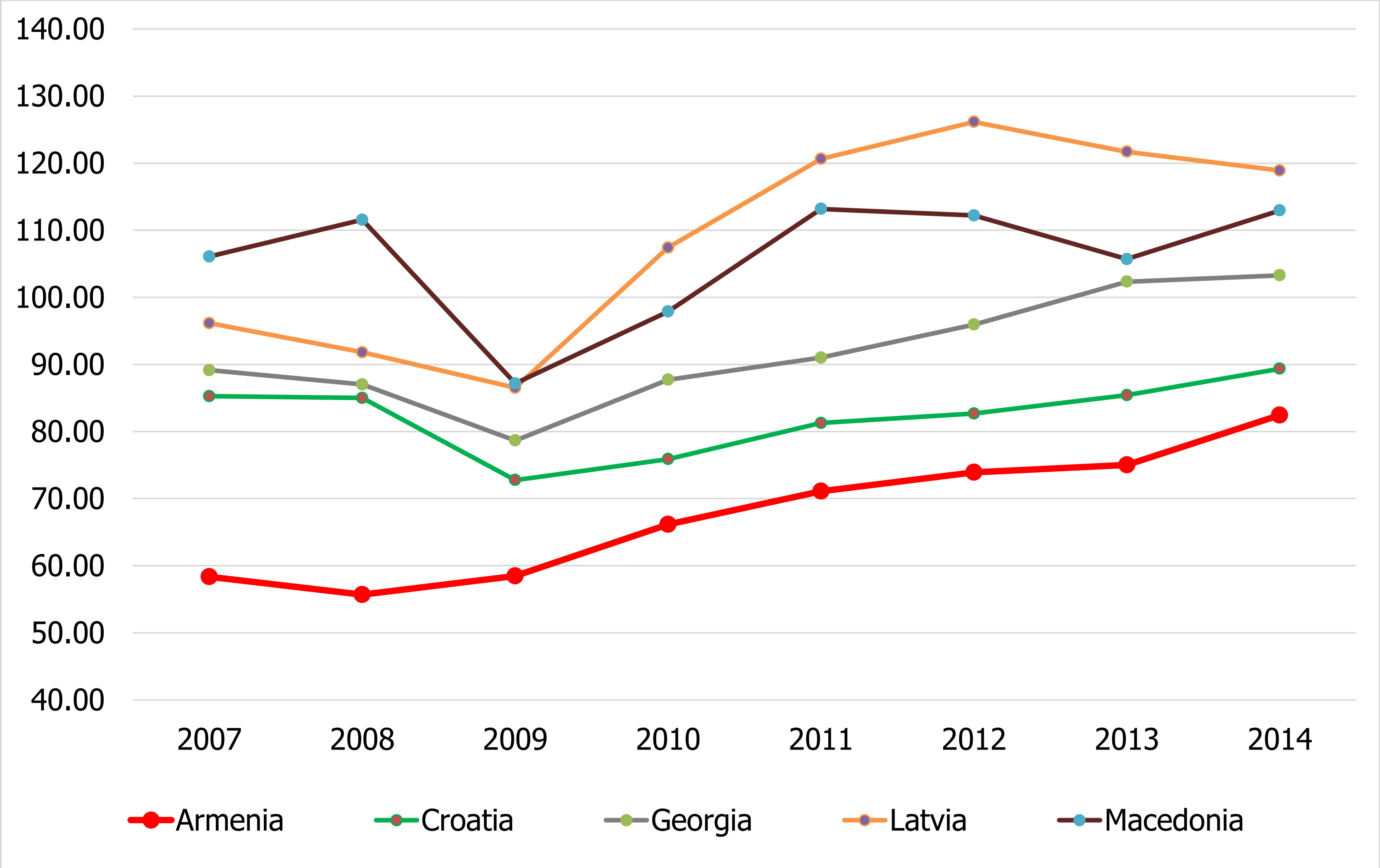

Source: World Bank national accounts data

ՏՏ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԻՆԴԵՔՍ
ICT DEVELOPMENT INDEX

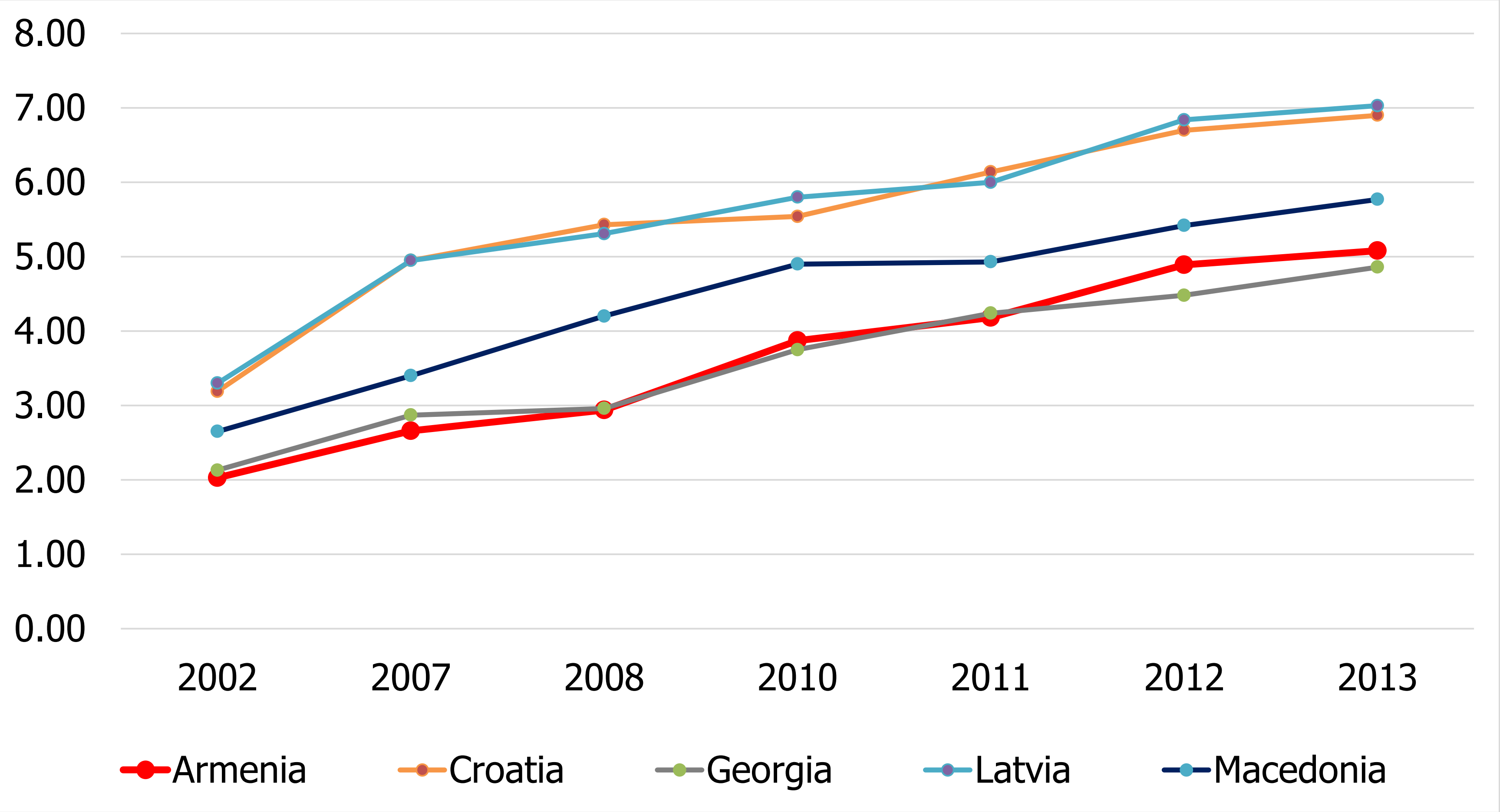

2002-2013թթ. ընթացքում 100% աճ:

100% growth for Armenia during 2002-2013.

Source: International Telecommunication Union

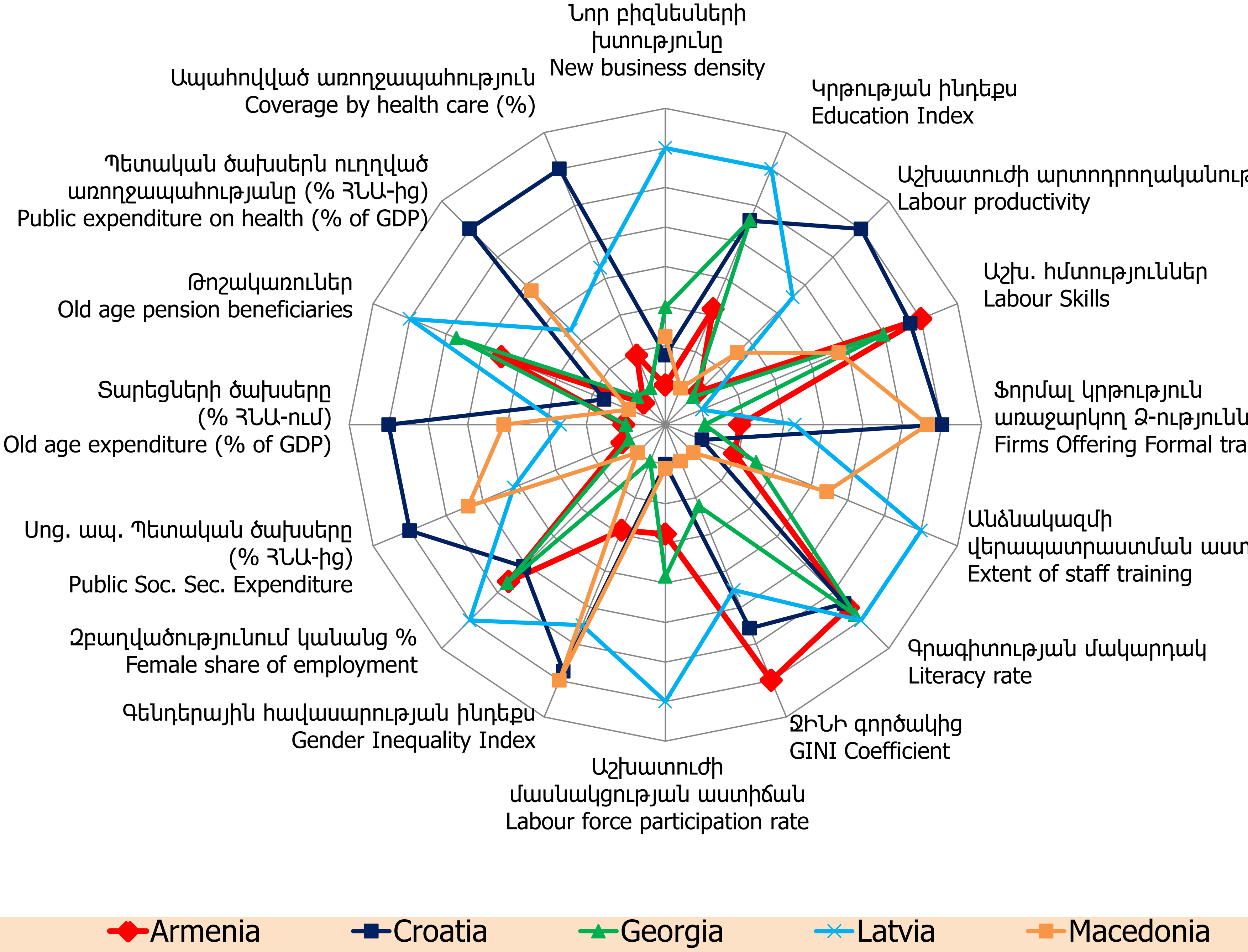

Նոր բիզնեսների խտությունը
New business density
Կրթության ինդեքս
Education Index
Աշխատուժի արտադրողականություն
Labour productivity
Աշխ. հմտություններ
Labour Skills
Ֆորմալ կրթություն առաջարկող Ձ-ություններ
Firms Offering Formal training
Անձնակազմի վերապատրաստման աստիճանը
Extent of staff training
Գրագիտության մակարդակ
Literacy rate
ՋԻՆԻ գործակից
GINI Coefficient
Աշխատուժի մասնակցության աստիճան
Labour force participation rate
Գենդերային հավասարության ինդեքս
Gender Inequality Index
Զբաղվածությունում կանանց %
Female share of employment
Սոց. ապ. Պետական ծախսերը (% ՀՆԱ-ից)
Public Soc. Sec. Expenditure
Տարեցների ծախսերը (% ՀՆԱ-ում)
Old age expenditure (% of GDP)
Թոշակառուներ
Old age pension beneficiaries
Պետական ծախսերն ուղղված առողջապահությանը (% ՀՆԱ-ից)
Public expenditure on health (% of GDP)
Ապահովված առողջապահություն
Coverage by health care (%)
Armenia
Croatia
Georgia
Latvia
Macedonia

ՆՈՐ ԲԻԶՆԵՍՆԵՐԻ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
NEW BUSINESS DENSITY

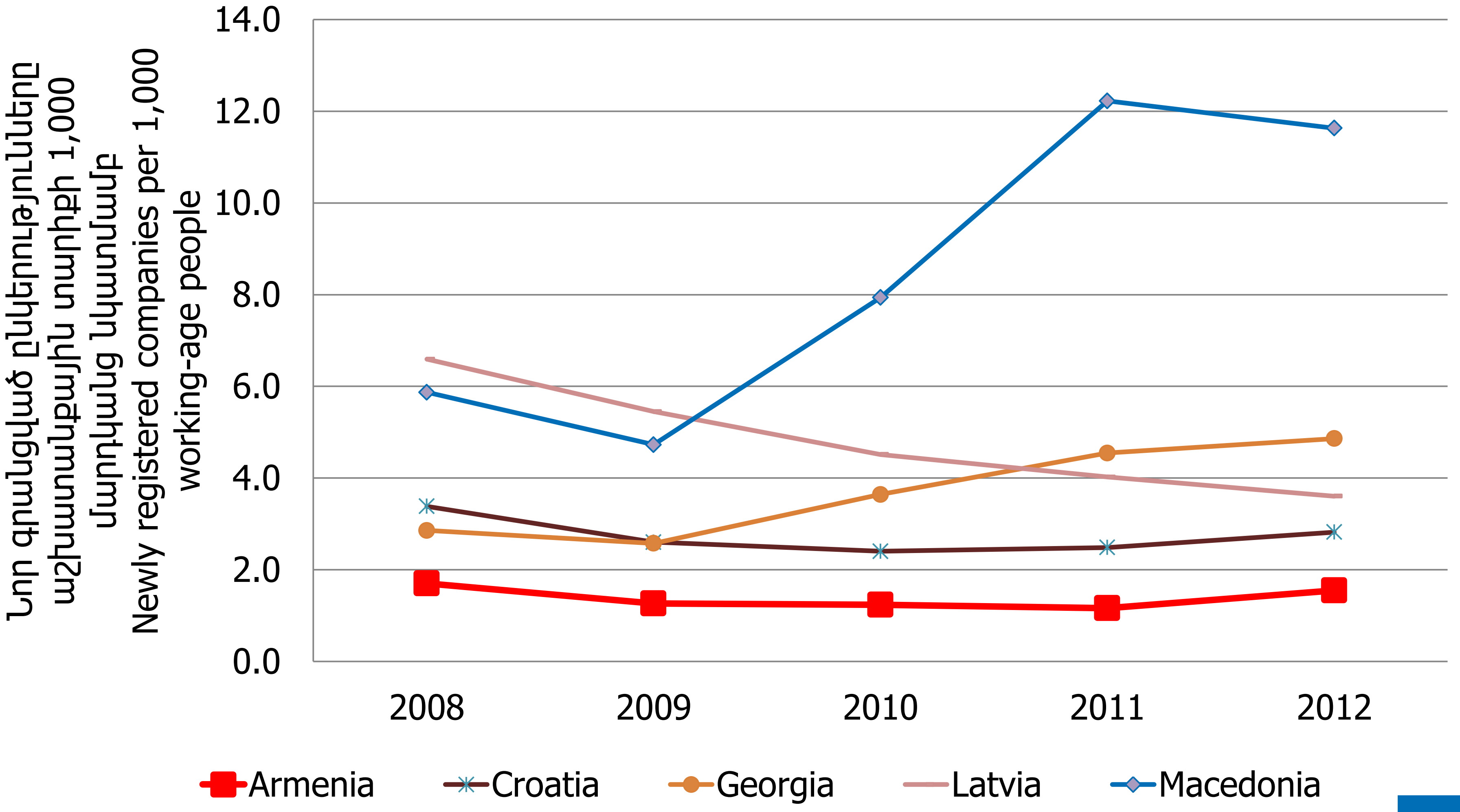

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՆԴԵՔՍ
EDUCATION INDEX

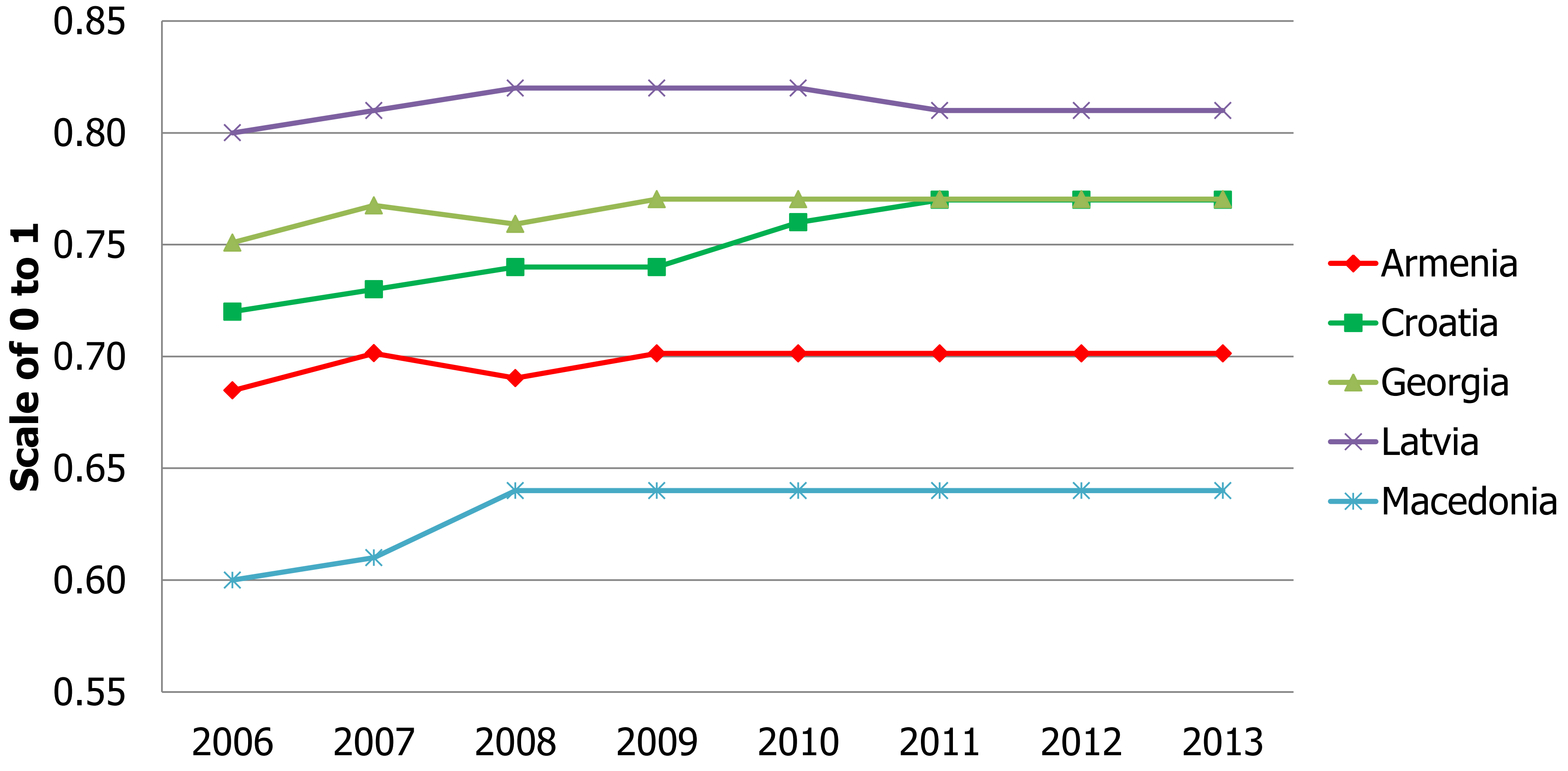

30% - նշում է գրագիտության և հմտությունների պակասը:
30% mention the lack of literarcy and skills.

Source: UNDP, Human Development Report 2015: Work for Human Development

ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՒՄ
CONTROL OF CORRUPTION

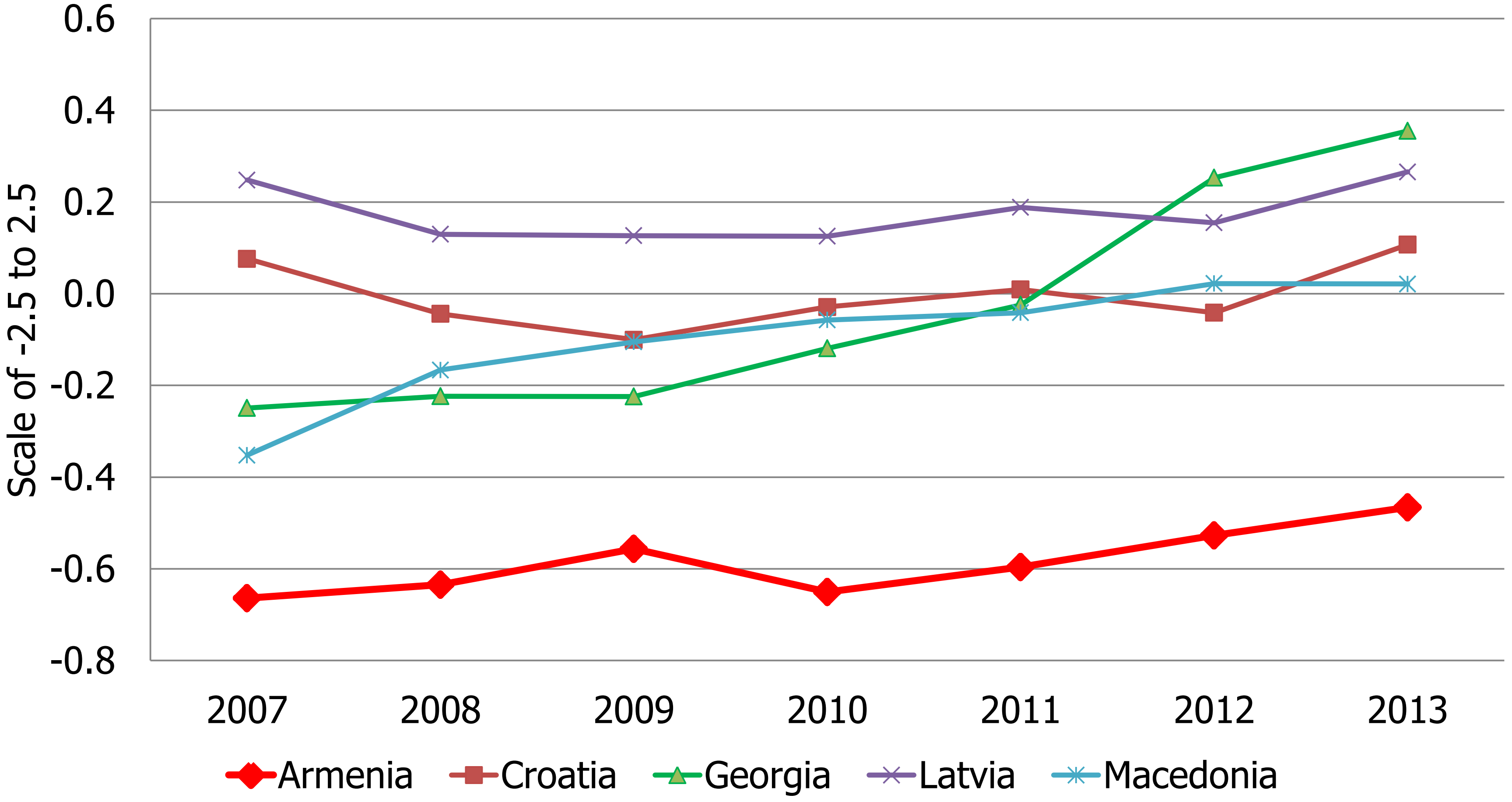

Source: World Bank, Worldwide Governance

ԱՐԴՅՈՔ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱԶԴՈՒՄ Է ԲԻԶՆԵՍԻ ՎՐԱ
DOES BRIBERY IMPACT BUSINESS?

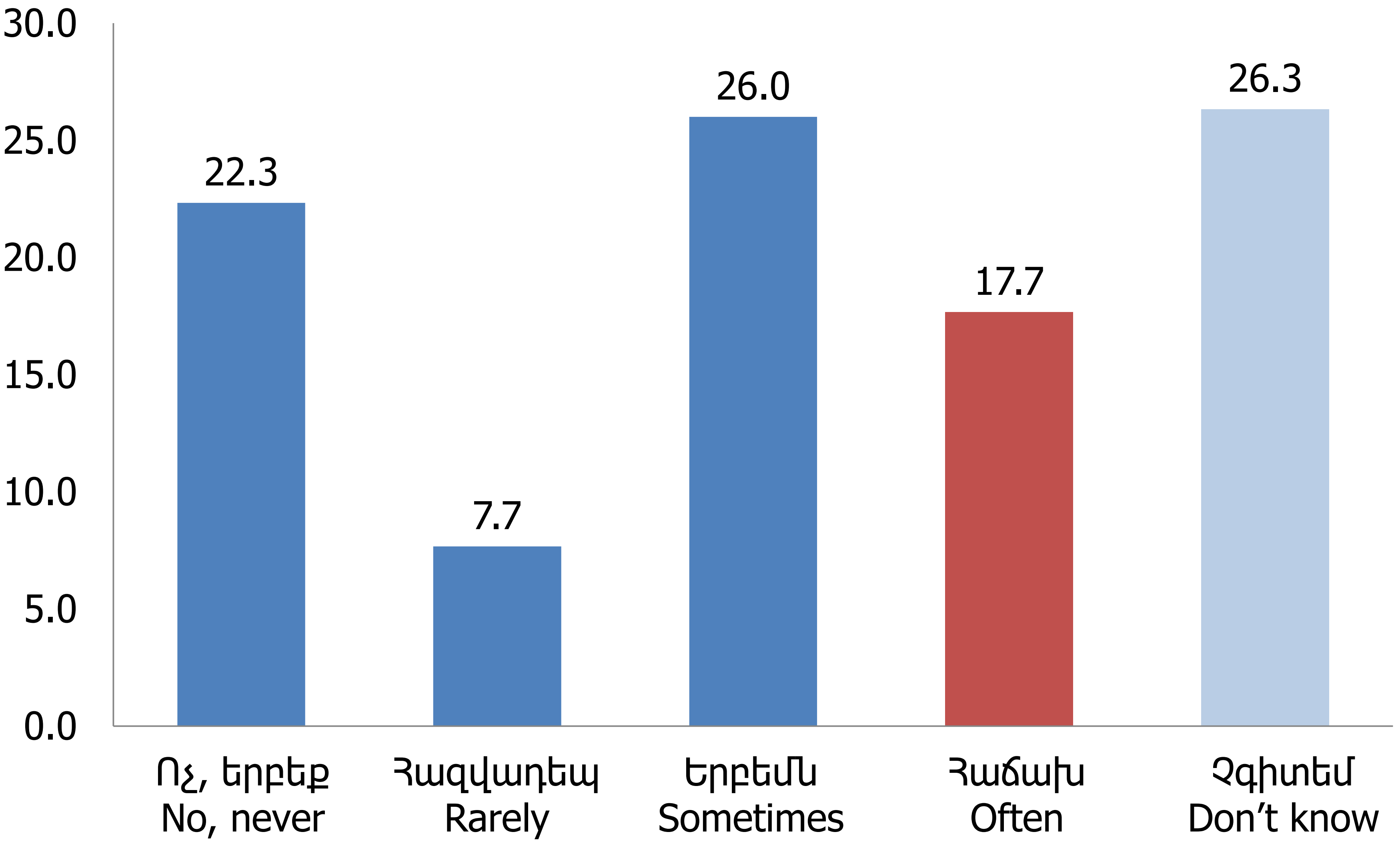

Տվյալ հմտություններից, ո՞րն է հիմնականում բացակայում շրջանավարտների շրջանում
Which of the following skills is the main missing competency among school leavers?

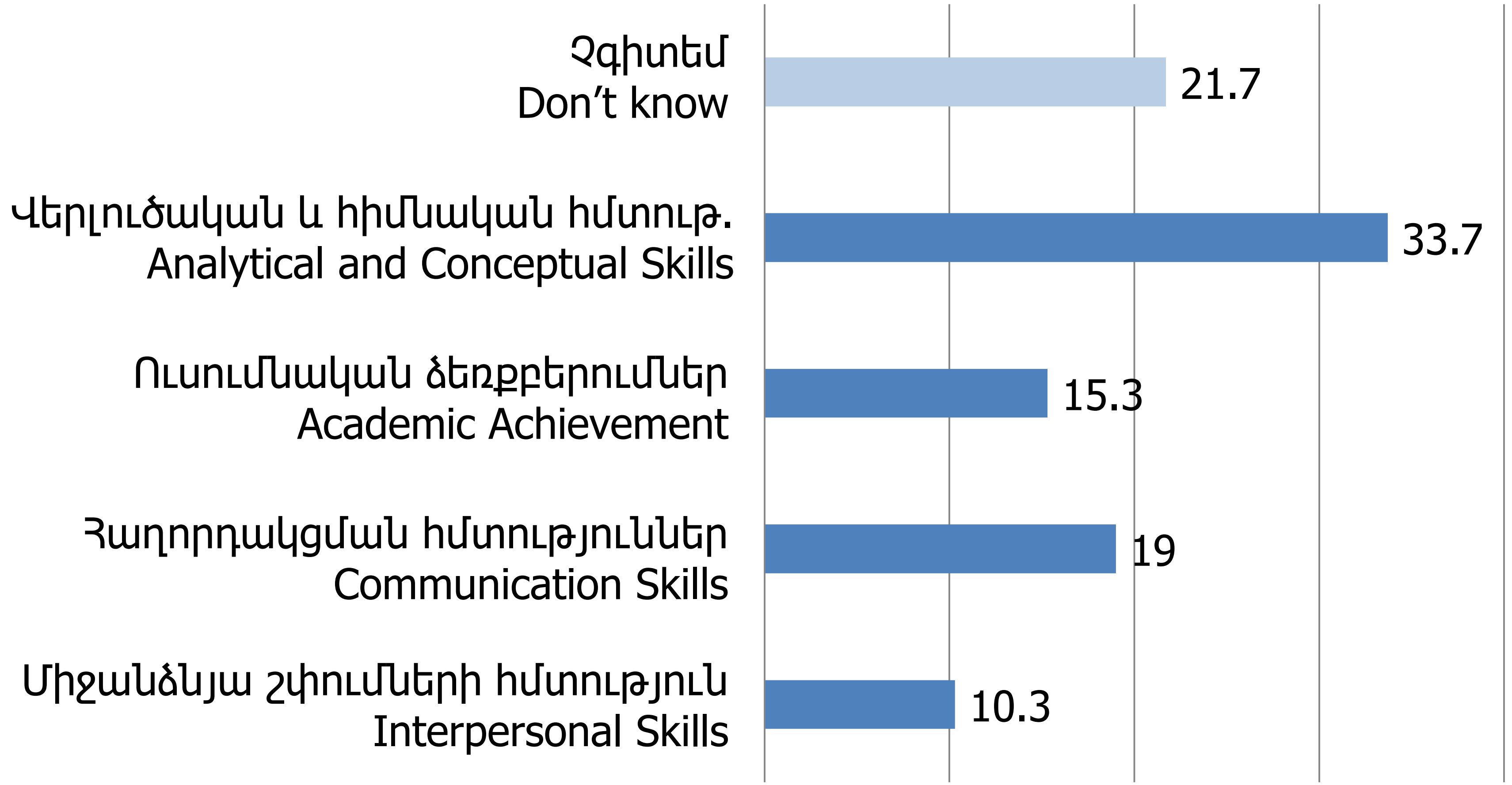

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

- 70% - աշխատուժի հմտությունների պակասը ազդում է բիզնեսին
- 56.7% - չունեն թրեյնինգների պատասխանատու ընկերություններում
- 64.3% - չունեն բյուջե թրեյնինգների համար

ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Աշխատանքի նկարագիրը.

- **Պաշտոնը**. Վաճառքի զարգացման պատասխանատու

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՐԸ

Որակավորում. ՈԱԾ-ի 7-րդ (մագիստրոս) մակարդակ

Գիտելիքներ և հմտություններ (1)

- Տիրապետում է վաճառքների շուկային վերաբերվող ընդլայնված և համապարփակ գիտելիքներին և հասկացություններին:
- Տիրապետում է կազմակերպության արտադրանքի և ծառայությունների ձևավորմանը վերաբերվող հիմնական տեսություններին, սկզբունքներին, հայեցակարգերին և տերմինաբանությանը, ունակ է դրանք կիրառել գործնականում:

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՐԸ

Գիտելիքներ ԵՎ հմտություններ (2)

- Կարողանում է արդյունավետ աշխատել շուկայի ոլորտի և աշխատանքային միջավայրի մի շարք մասնագետների հետ՝ ցուցադրելով առաջնորդի հատկություններ, որոնք ուղղված են արդյունավետ վաճառքներ իրագործող թիմի ձևավորմանը, ինչպես նաև վաճառքների պլանավորմանը և սպառողների բավարարվածության ապահովմանը:
- Ուսումնառության առարկային հարակից կոնվենցիաների, օրենքների, նորմատիվների, կարևոր զեկույցների իմացություն: Օրինակ՝ GSP+ (շրջակա միջավայրի խնդիրներ, կանաչ տնտեսություն, սննդի անվտանգություն, մարդու իրավունքներ, աշխատանքի պաշտպանություն և այլն):
- Միջազգային կոնվենցիաների իմացությունը

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԵՎ ՈԱՇ-Ի ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ

- Աշխատանքի համար հնարավոր է դառնում հեշտությամբ համադրել ՈԱՇ-ի որակավորման համապատասխան մակարդակը:
- ՈԱՇ-ի բարձրագույն կրթության մակարդակների որակավորման նկարագրիչները

Որակավորման նկարագրիչները

- **3.** Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ
- **2.** Գիտելիքի և իմացության կիրառումը

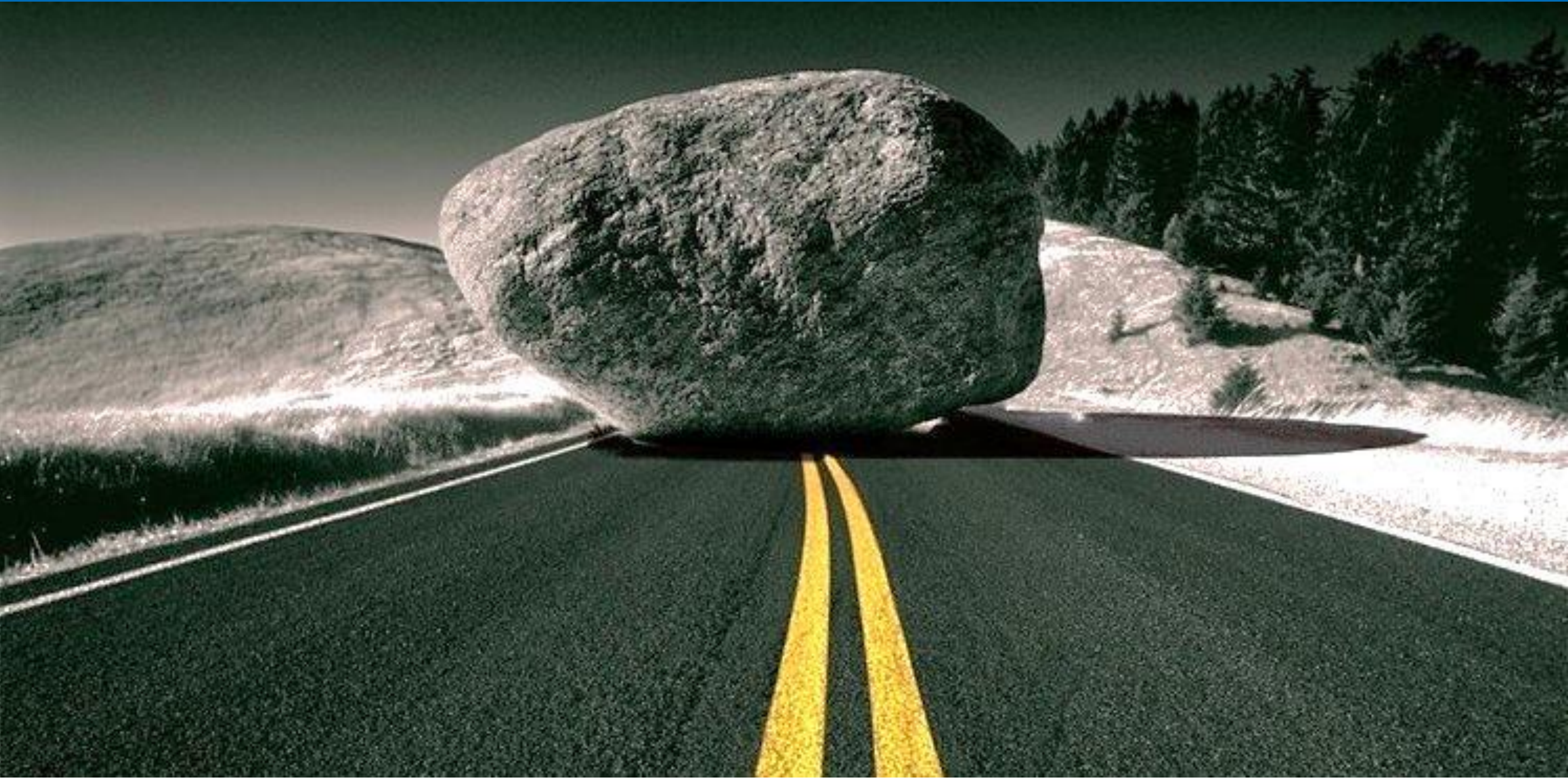

ԲԻԶՆԵՍԻՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՓՄՁ-ՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿԵՏ (107 ՀԱՐՑՎԱԾՆԵՐ)

ՇՈՒԿԱ ԵՎ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

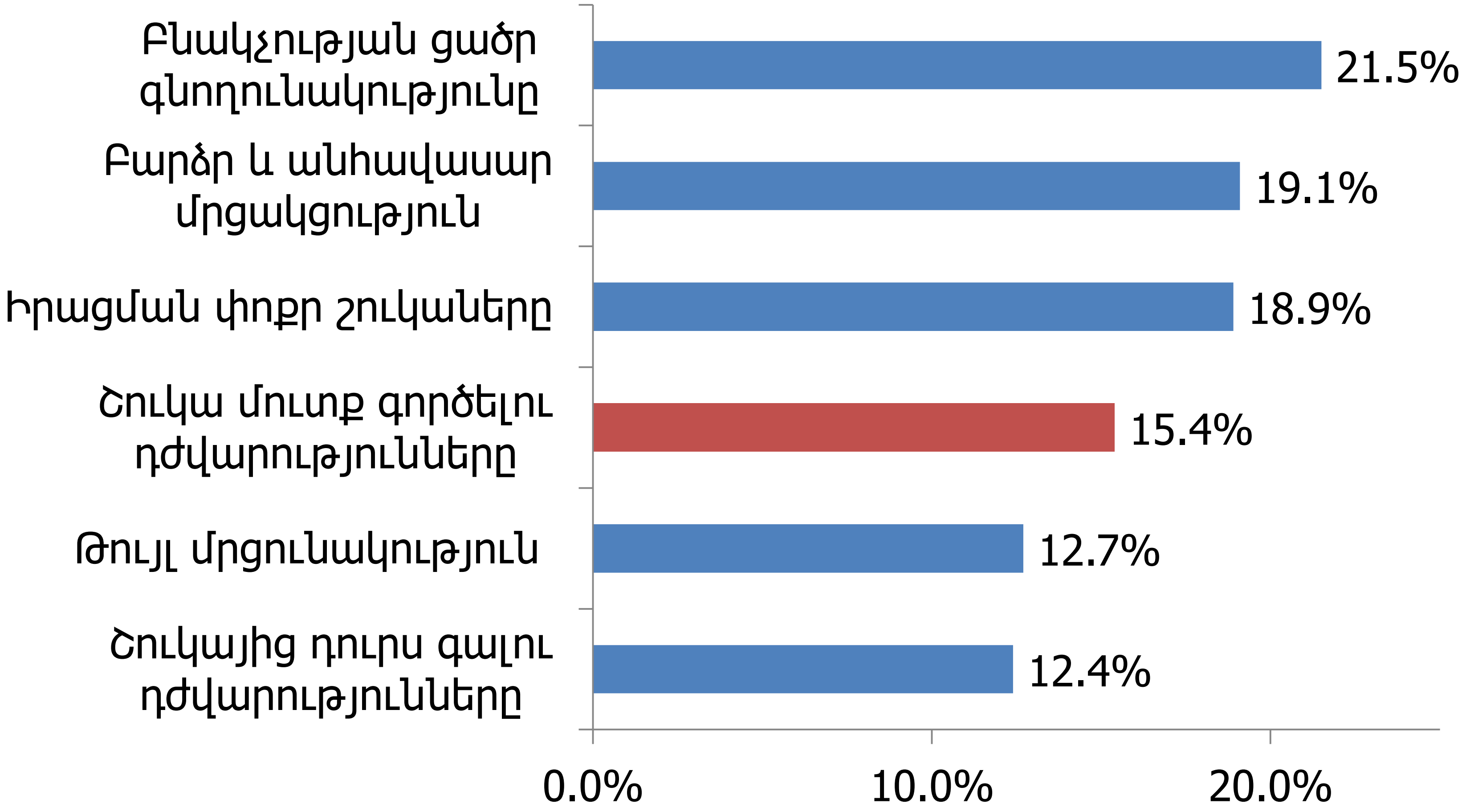

ԲԻԶՆԵՍԻ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ

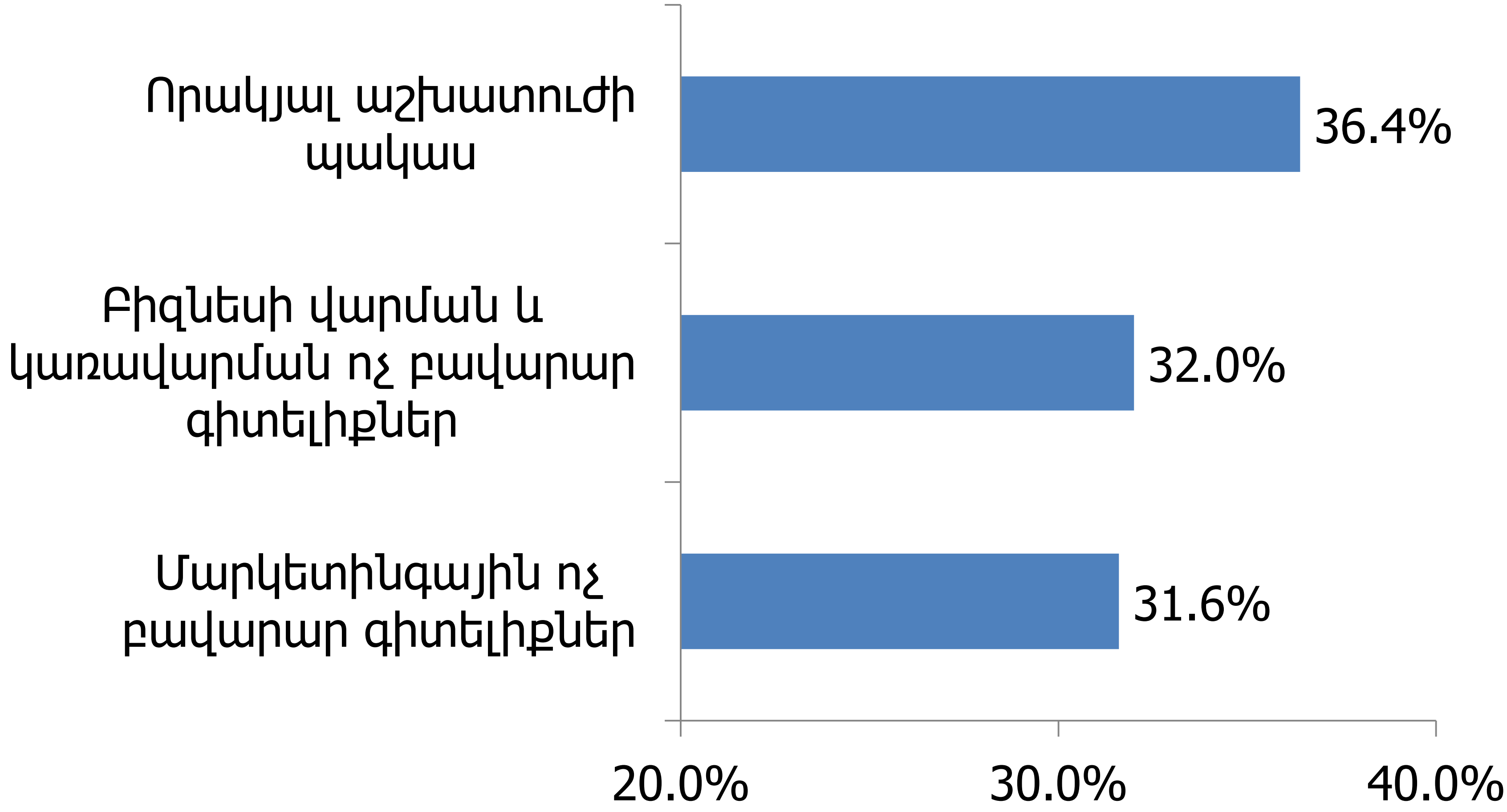

ԲԻԶՆԵՍԻ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ

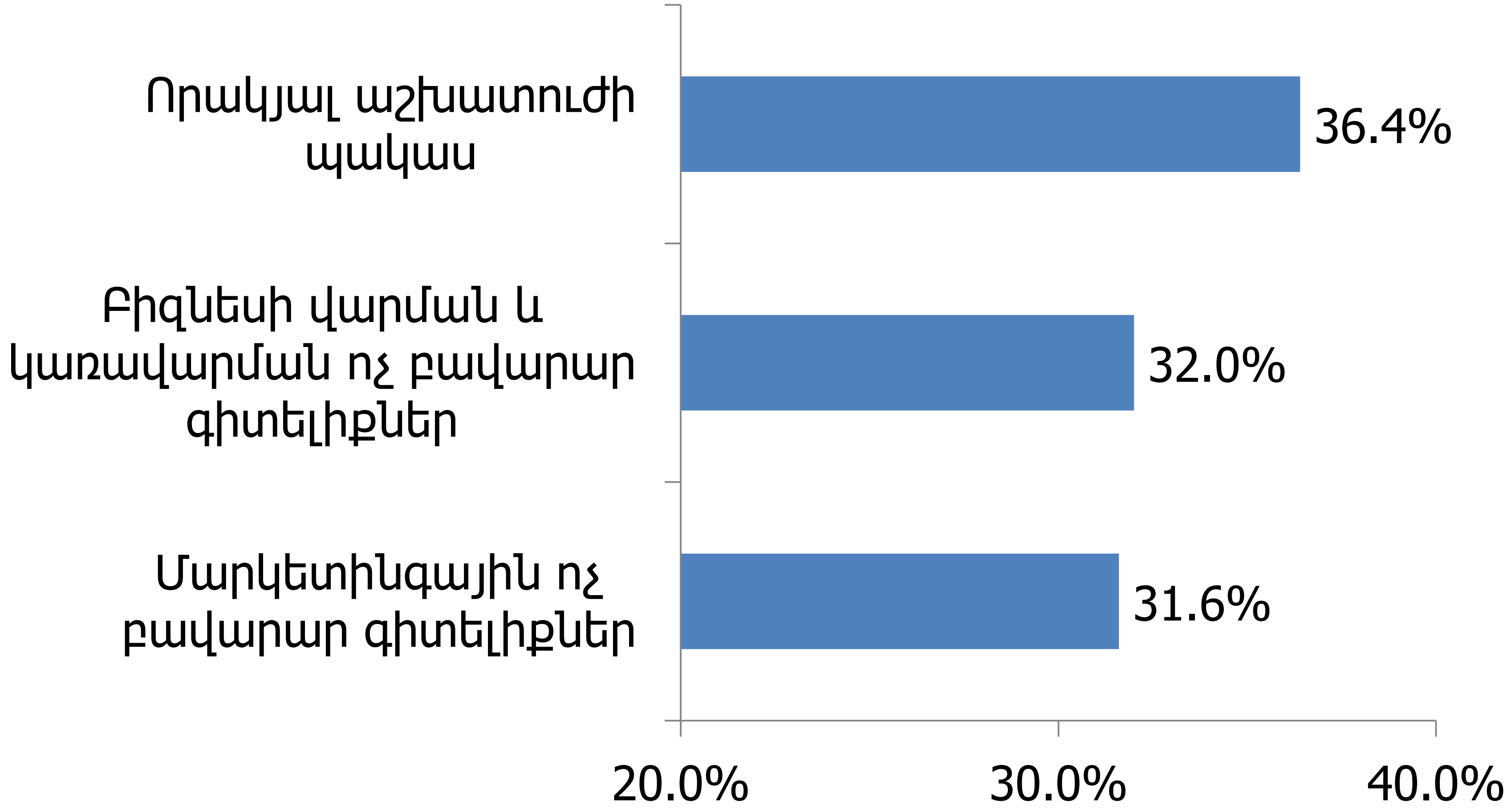

ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ, ՈՐ ԿԵՏԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆ Է ՆՎԱԶԵԼ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

1.	Բյուրոկրատիա	18.8%
2.	Կոռուպցիա	11.6%
3.	Բարձր հարկեր	8.9%
4.	ՓՄՁ աջակցող կազմակերպությունների թույլ քաղաքականություն	7.1%
5.	Որակյալ աշխատուժի պակաս	**5.4%**
6.	Կառավարության թույլ քաղաքականությունն ուղղված ՓՄՁ զարգացմանը	4.5%
7.	Օրենքների հաճախակի փոփոխությունը	4.5%
8.	Անկատար օրենսդրություն, օրենքների մեծ քանակ	3.6%
9.	Թույլ երկխոսություն պետության և բիզնեսի միջև	3.6%
10.	Բիզնեսի վարման և կառավարման ոչ բավարար գիտելիքներ	**3.6%**

Ի՞ՆՉ ԶԳԱԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՔ ՈՒՆԵՑԵԼ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՎԵՐՋԻՆ 5 ՏԱՐՎԱ ԿՏՐՎԱԾՔՈՎ

Առաջընթացի մասով

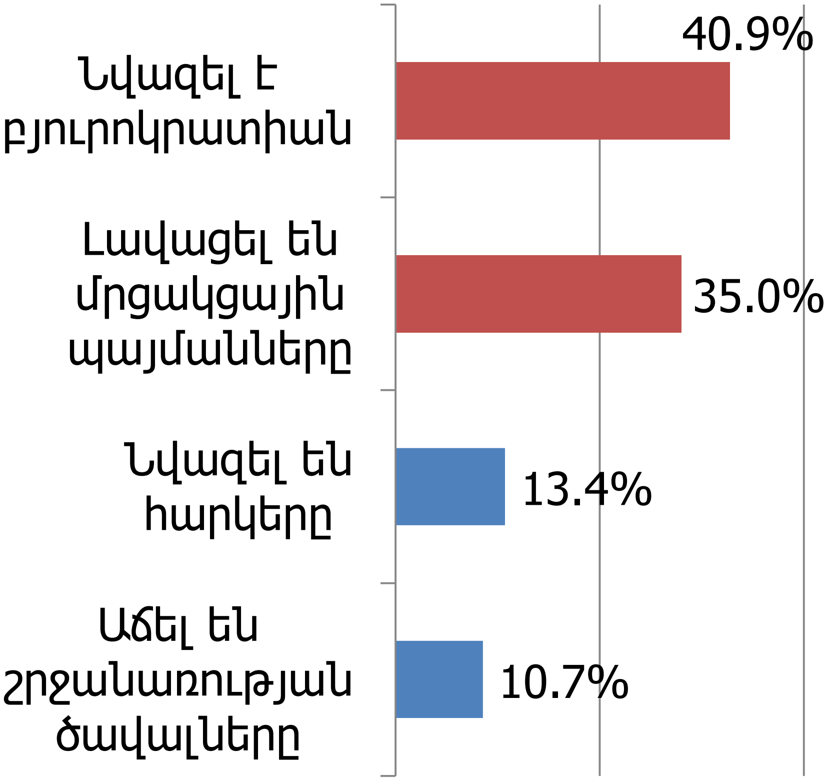

Հետընթացի մասով

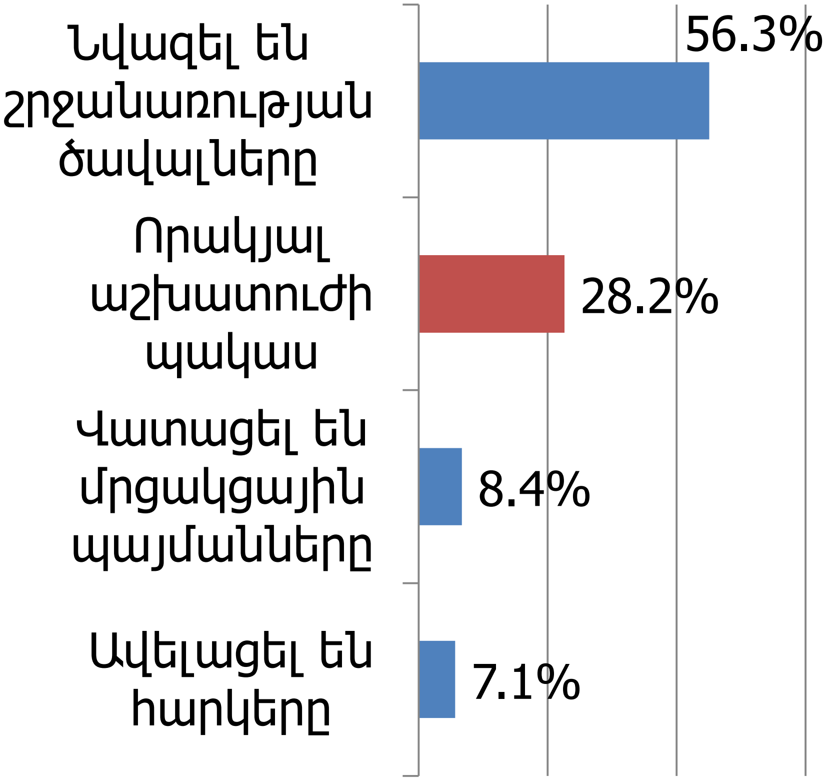

ԻՆՉ Է ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆԸ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ (ՓՄՁ-ՆԵՐԻ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ)

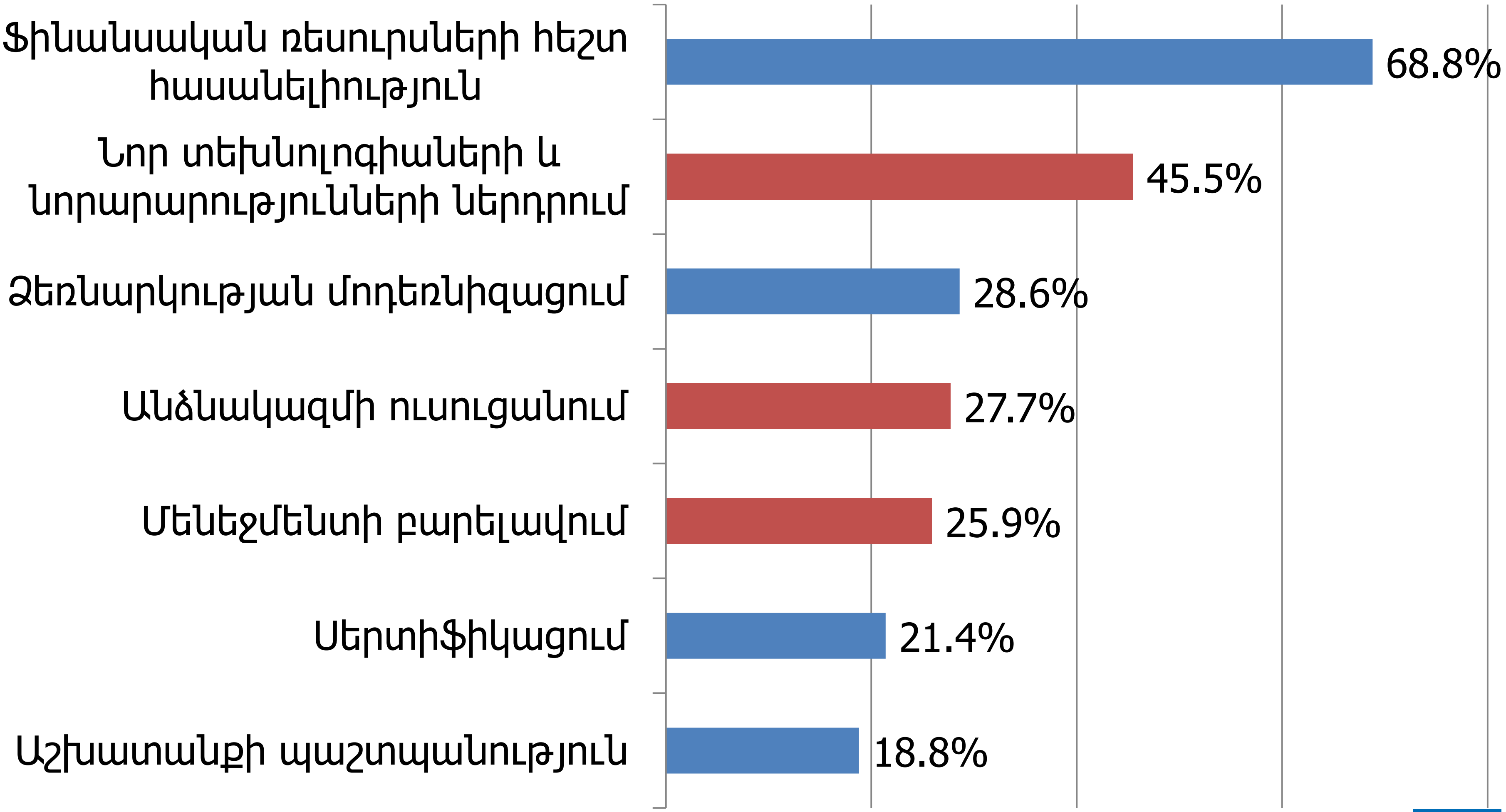

ՈՐՈՆՔ ԵՆ ՍՏՎԵՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

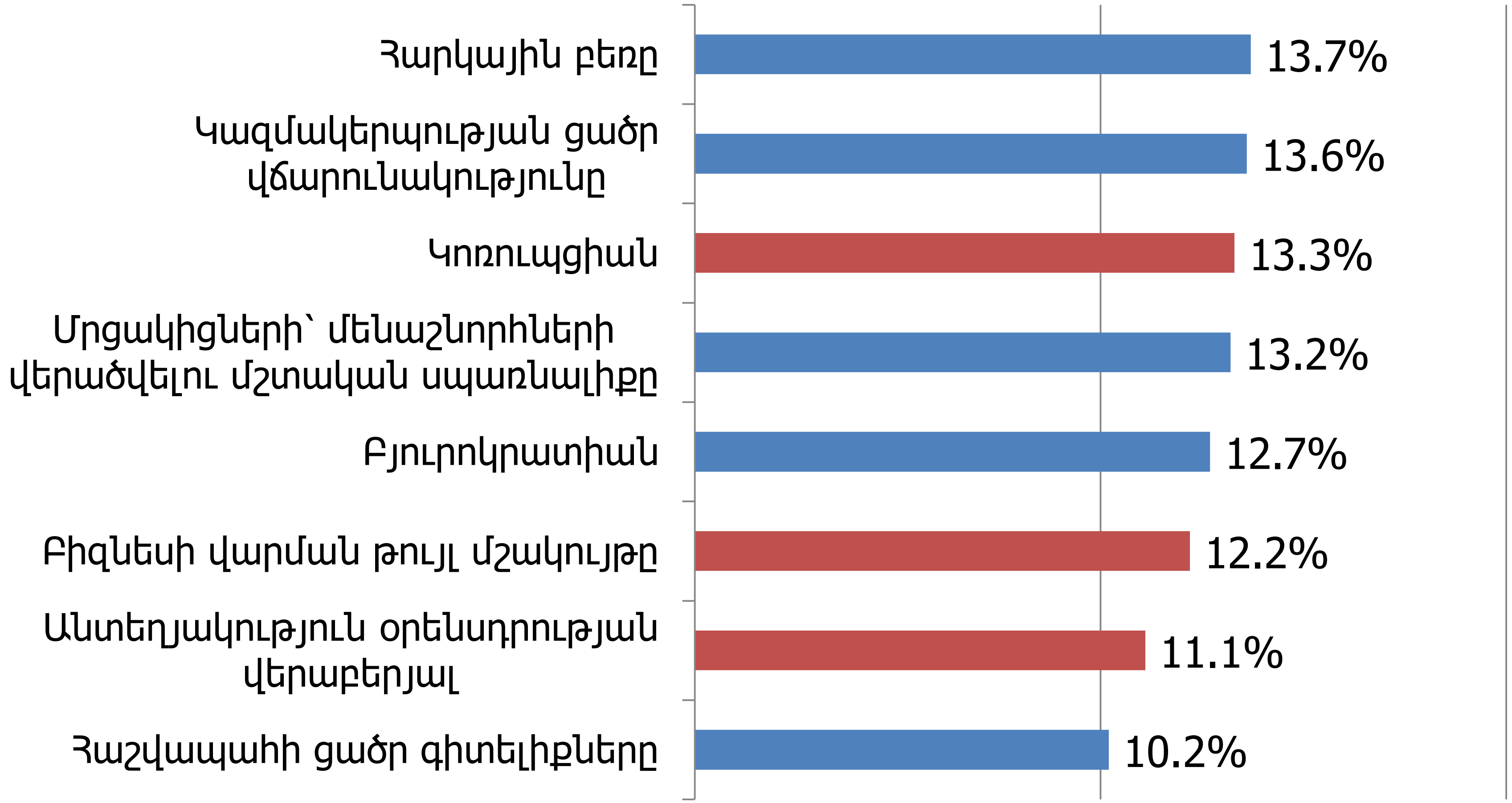

ԱՐԴՅՈՔ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒՄ ԵՔ ՓՄՁ-ՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ՄԵՐ ԵՐԿՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԸ

- ՈՒԾ-ը պլատֆորմ է մեկ կրթական մակարդակից մյուսին անցնելու համար, իրականացնելու երկխոսություն նաև գործատուների միջև:
- **Բակալավրի որակավորումը.** շնորհվում են այն անձանց, ովքեր ունեն համակողմանի և համակարգված գիտելիք և կարողություններ՝ մի շարք ոլորտներում մասնագիտական աշխատանք կատարելու և/կամ ուսումը շարունակելու համար
- **7-րդ մակարդակ.** ոլորտի խորը և մասնագիտացված գիտելիք ու կարողություններ՝ մասնագիտական գործունեություն և հետազոտություն իրականացնելու և/կամ ուսումը շարունակելու համար:
- **8-րդ մակարդակ.** ունեն խորը և համակարգված իմացություն և հատուկ հետազոտական կարողություններ՝գիտության, հետազոտության կամ մասնագիտական գործունեության մեկ կամ մի քանի համալիր ոլորտներում գիտելիքն ընդլայնելու և/կամ նորը ստեղծելու համար:
- Իրականում, ներկայումս ուսանողները 1 մակարդակով զիջում են:

- ՈԱԾ-ը դյուրինացնող գործիք է աշխատաշուկայի և գործատուների համար:
- Գործատուների համար խնդիր է համապատասխան հմտություններով և կարողություններով մասնագետների հավաքագրումը:
- Խնդրահարույց է վերջիններիս ընտրությունը, քանզի գործատուները սովորաբար ինքնակենսագրություններում և վկայագրերում տեսնում են պաշտոնական շնորհումները, օրինակ՝ տնտեսագիտության բակալավր, ճարտարագիտության մագիստրոս:
- Նախորդ վերլուծությունները ցույց տվեցին, որ գործատուները փաստացի հատկանիշներ են նախընտրում շրջանավարտների հանդեպ

ԿՈՄՊԵՏԵՆՑԻԱ

- ունակ է լուծելու բարդ խնդիրներ և կատարելու առաջադրանքներ, ինքնուրույն կառավարելու նոր մոտեցումներ պահանջող աշխատանքային իրադրություններ (կարևոր է փոքր ընկերությունների համար)
- նպաստել Նախագծի առաջընթացին, ինչպես նաև պատասխանատվություն ստանձնելու թիմում այլոց աշխատանքի համար և ղեկավարելու այն: Կիրառել կառավարման վերաբերյալ իր մասնագիտական գիտելիքը և իմացությունը (կարևոր է միջին և խոշոր ընկերությունների համար պայմանավորված ոլորտով)

Շնորհակալություն

+37410 527 421

ruea@employers.am

www.employers.am